Anomi de meesterzwemmer

Mechtelly

bron
Mechtelly, *Anomi de meesterzwemmer*. Met illustraties van Eintu Waterberg. [Eigen beheer], Paramaribo 1999

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/mech009anom01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

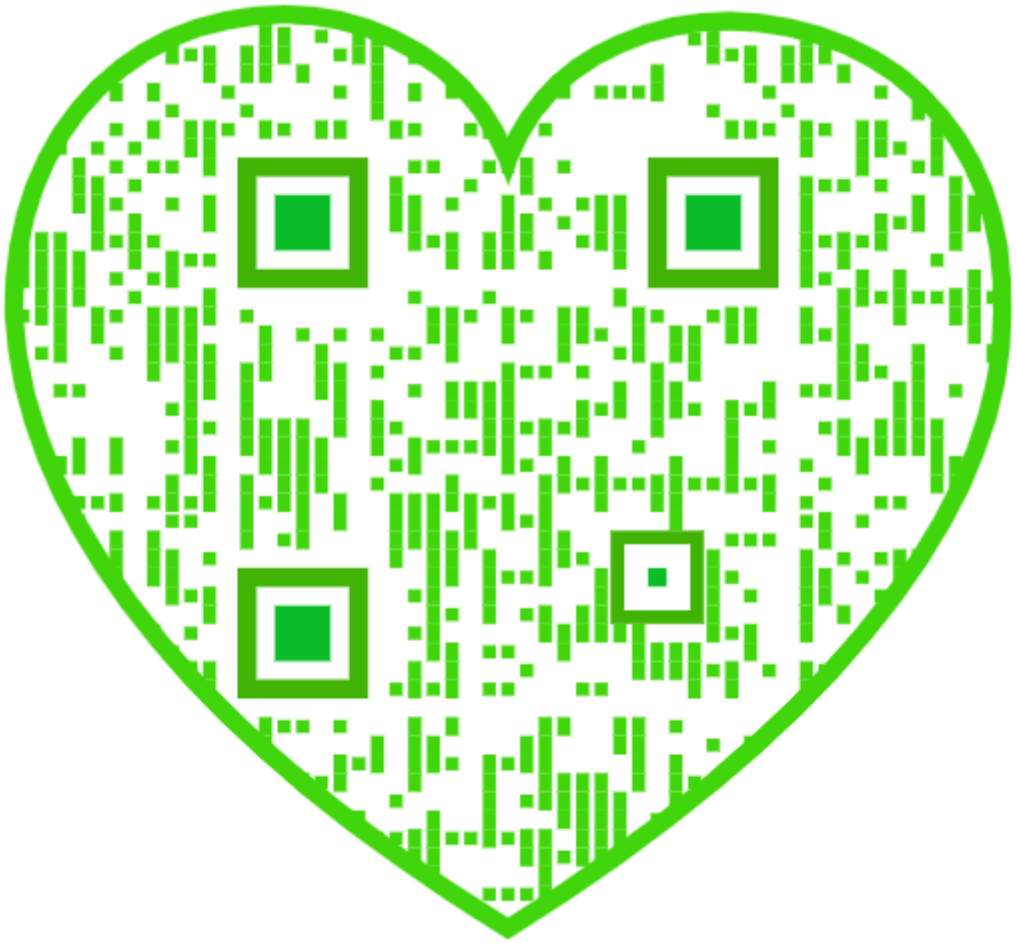

Voorwoord

Dit verhaal kan zich in elk dorp dat Suriname rijk is, afspelen. Enkele jaren geleden heb ik dit verhaal geschreven, en zoals het met vele verhalen gebeurd, weg gezet. Maar dit jaar gebeurde er wat. Eintu was met haar moeder op vacantie in Suriname. Na een week lag er overal papier. Op alles wat ze tegen kwam werdt er getekend. Het waren v.n.l personen uit t.v tekenfilms. Op een gegeven ogenblik vertelde ik haar dit verhaal. Het resultaat zie je in dit boekje. Eintu heeft nooit speciaal les in tekenen gehad. De inspiratie om het verhaal nu voor jongeren te herschrijven nam toe, nadat Eintu de tekeningen gemaakt had. Ze is elf jaar oud. Drie jaar geleden vertrok ze met haar moeder naar Nederland. Ze woont in Utrecht. Na de vacantie heb ik hard aan het verhaal gewerkt. Ik hoop dat kinderen vanaf de tweede klas nu kunnen genieten van dit verhaal. Dank je wel Eintu, namens alle kinderen.

Mechtelly

[Anomi]

In een dorp heel ver van Paramaribo, in het distrikt Brokopondo woont Iwan.

Hij woont met zijn vader, moeder en twee zussen.

Voor hun huis staat er een gro-te boom. Daar kunnen ze in de scha-duw zitten als de zon hoog staat.

Hun huis staat langs het pad dat naar de rivier leidt.

Als je de andere kant van het pad op-loopt, zie je zoveel kleine huis-jes. Het grote huis is van de Ka-pi-tein.

Dat kun je zien aan de grote Su-ri-naam-se vlag die vlak voor het huis wappert.

Van-af deze plaats kan je over-al om de huizen heen lopen. Als je door het dorp loopt zie je ook een win-kel-tje en natuur-lijk een Gado-oso en een Krutu-oso. Dit zie je in alle dorpen.

Iwan en zijn zusters gaan elke dag naar school.

De school staat aan het eind van het dorp. Naast de school woont de juf.

Vader gaat aan het werk. Ver in een groot bos dicht-bij de Afu-baka-dam. Vaak blijft hij een paar dagen weg.

Hij kapt grote bomen en sleept de stammen naar de rivier. Bij de rivier kopen mensen uit de stad de stam-men op.

Moeder zorgt voor het werk thuis. Ze wast de vuile kleren, kookt, maakt huis schoon en plant ook groenten.

De kinderen helpen met aanvegen en andere dingen.
Ze gaan ook mee met moeder naar hun kost-grondje.

Maar vandaag is het anders.
Vader moet naar zijn werk. Hij stapt in zijn bootje.
Iwan staat op het strand. Hij vraagt: ‘Papa, neem me mee’.
Vader zegt: ‘Dat kan niet, jongen. Je moet naar school.
Je moet leren lezen en schrij-ven.
Je moet ook Ne-der-lands leren’.
Vader praat in hun eigen dorps-taal, Sa-ra-mac-caans.
Iwan wil zo graag mee. Hij ziet zijn vader weg varen. Hij zwaait.
Hij is ver-drie-tig. Hij gaat zitten en kijkt vader na tot hij niets meer ziet.
Nu kijkt hij naar het water, schoon fris water.
Hij is van-morgen vroeg al gebaad. Hij heeft zin om een beetje te zwem-men. Alle kin-de-ren van het dorp kun-nen zwem-men.
Ze zijn vaak bij de rivier. Ze baden en helpen de vuile kleren en vaat afwassen.
Ze spelen graag in het water.

Het is middag. Moeder heeft gekookt en al het an-de-re werk gedaan. Ze is niet weg-geweest. Moeder maakt zich zorgen over Iwan. Na-dat zijn vader vertrokken is, is hij niet thuis ge-ko-men. Zijn schrift en pen liggen op de ta-fel.

Iwan wordt thuis Anomi genoemd. Dat is niet vreemd. Veel kin-de-ren in het dorp hebben een roep-naam.

In de boeken van het gro-te kantoor, De burger-lijke-stand, staat er Iwan ge-schre-ven.

Daarom noemt de juf op school hem Iwan. Maar alle mensen in het dorp noemen hem Anomi.

Toen hij een baby was noem-den alle mensen hem Iwan. Later werd hij erg ziek. Nadat hij weer gezond was, zei de basja van het dorp:'Jullie moeten hem een andere naam geven. Noem hem Anomi, dan kan de ziekte hem niet meer vinden'.

Van toen af wordt Iwan 'Anomi' genoemd.

'A no mi' betekent 'ik ben het niet'

De meisjes komen thuis. Ze zijn naar school geweest. Ze groeten moeder en vertellen over de juf. De juf heeft gevraagd waar Iwan was. De meisjes wisten het niet. Moeder weet het ook niet. Ze heeft de hele morgen moeten denken. ‘Waar is die jongen nu?’

De meisjes gaan eten. Daarna gaan ze hun huis-werk doen. Onder de gro-te boom vullen ze hun som-men in, terwijl moeder de vaat af-wast. Van-daag heeft ze geen zin.

Ze gaat niet naar de ri-vier.

Ze wast de vaat op de plank buiten.

De zon is al onder. De meisjes zijn al terug.

Ze waren bij de rivier. Ze hangen de natte kleren op en lopen het huis in.

‘Ma, waar is Anomi’ vragen ze. Moeder haalt haar schouders op. Ze zucht ‘Ik weet het niet. Vader zou hem niet mee-ne-men. Dat heeft hij beloofd’.

Ze zet twee kan-nen kumbu-thee en een paar stukken cas-sa-ve brood op tafel.

De meisjes vragen niets meer. Ze eten stil en gaan daarna sla-pen.

Moeder gaat naar buiten. Ze neemt een emmer Ze haalt water bij de kraan. Ze baadt niet graag met water uit de kraan. Maar vandaag is een vreem-de dag ‘Waarom is Anomi nog niet thuis?’

Moeder denkt er steeds aan. Ze neemt een bad achter het huis. In de hangmat-ten is het stil. Moeder gaat ook slapen.

Het is al stil in het dorp. Alleen het gekwaak van kik-kers is te horen.

Moeder kan de slaap niet vat-ten.

Ze denkt aan anomi. ‘Heeft vader hem toch mee-geno-men?’

Eindelijk valt moeder in slaap.

Het is nog vroeg. De zon komt pas op. Moeder stapt uit haar hang-mat.

Haar oog valt op de le-ge hang-mat van Anomi.

‘O, die jongen. Di womi mii’ zucht ze.

Ze wekt de meisjes. Die komen langzaam er uit.

Ze pak-ken hun spul-len. Ze gaan naar de rivier. Een frisbad is ge-zond. Dat weten ze.

Even later maken de meisjes zich klaar om naar school te gaan. Als ze moeten eten kijken ze vreemd. Er is geen warm eten vandaag. Ze be-grij-pen het wel. Moeder maakt zich zorgen over Anomi. Daarom eten ze cas-sa-ve brood en drinken thee. Het brood uit de winkel nemen ze mee. Als ze warm eten, hoeven ze geen brood mee te-ne-men. Brood eten ze in de late mid-dag of soms als iets lekkers in de avond

Moeder is niet naar haar kost-grond-je geweest. Ze heeft daarom ook geen groente in huis.

De meisjes pakken hun schriften pen en potlood

‘Dag ma’ ze lopen het huis uit.

‘Zeg aan de juf dat Iwan niet op school kan komen,’ roept moeder ze na. Nu is moeder alleen.

Ze denkt na. ‘Wat moet ik doen? Ik zal naar de basja gaan’ zegt ze zacht-jes.’

Een half-uur later zit moeder bij de basja. Ze vertelt het verhaal.

De basja luistert. Hij denkt even na. Dan zegt hij: ‘Dit is geen kleine zaak. Ik mag het niet alleen oplos-sen.

Het gaat om een bewoner van het dorp. Er zijn vijf basja's.

De andere vier moeten het ook weten.

Ik ben wel de hoofd basja, maar als het om iemand van het dorp gaat moet het bestuur van het dorp het op-los-sen. Kom mee, wij gaan naar de kapitein.

Hij is de grootste baas van het dorp.

Moeder en de basja zitten nu bij de kapitein.

Moeder heeft alles verteld.

De ka-pi-tein vraagt. ‘Vrouw, weet je zeker dat die jongen niet is mee-ge-gaan met zijn vader?’

‘Vader had beloofd hem niet mee-te-ne-men.

Daarom maak ik me zorgen.’

Dan is het stil. Ze denken alle drie heel diep na.

Na enkele mi-nu-tjes zegt de ka-pi-tein: ‘Vrouw, ga naar huis.

Jij hebt je probleem naar ons gebracht. Nu is het niet meer van jou. Het probleem is nu van het dorps-bestuur.’

Moeder staat lang-zaam op. Ze bedankt de basja en de kapitein.

Op weg naar huis koopt ze wat groenten.

‘Ik neem twee bosjes. De meisje brengen het geld van-mid-dag,’ zegt ze aan de buurvrouw. Dan loopt ze gauw naar huis. Als ze naar de zon kijkt is het al twaalf uur geweest.

‘De meisjes zullen wel honger hebben’ denkt moeder, ze hebben van-mor-gen geen warm eten gehad.

‘Dag ma’.

‘Dag meisjes. Hoe is het op school geweest?’

Moeder doet heel gewoon.

Maar ze denkt steeds aan haar zoon.

‘Goed ma’ zeggen de meisjes.

Zij doen ook gewoon.

Ze denken ook aan hun broer.

Moeder schept het eten op.

De meisjes trekken hun schoolkle-ren uit. Het is erg warm.

Ze trek-ken een trui en korte broek aan.

Nu gaan ze eten. Lekker! Rijst met groente.

Moeder zegt: ‘Jullie moeten straks geld voor buurvrouw Loes brengen. Geld voor groente.’

‘Wanneer gaan we groenten oogsten, ma?’

‘Morgen’ zegt moeder.

Als de meisjes klaar zijn met eten, rui-men ze alles op. Ze brengen het geld voor buurvrouw.

Ze zijn gauw terug. Met hun schriften gaan ze onder de grote boom zitten. Ze doen hun huiswerk. De zon is haast onder. De meisjes komen binnen. ‘Ma. We gaan vaat wassen bij de rivier’.

Moeder is blij ‘dank je wel’ zegt ze.

De meisjes zetten alle vuile borden en potten in een mand. Op hun hoofd dragen ze de spullen weg.

Moeder veegt het huis aan. Ze had van-mor-gen geen tijd daarvoor. Ze denkt, ‘zal Anomi straks komen? Het is nu al de twee-de dag. Vader zou twee dagen weg blijven. Hij moet dus morgen te-rug zijn. Moeder veegt een traan van haar wang af. Ze heeft verdriet. De ka-pi-tein had gezegd:‘Het probleem is niet meer van jou.’

Maar moeder weet dat ze van-avond weer moei-lijk in slaap zal vallen.

De meisjes komen thuis. De potten glim-men.

De kan-nen en borden zijn hel-der schoon. Ze zetten alles op hun plaats. Ze doen hun slaap-goed aan. Ze drinken nog wat kum-bu thee en eten cas-sa-ve brood.

Dan stappen ze in hun hang-mat-ten.

‘Ma, weet je al waar Anomi is?’, Vraagt het oudste meisje. ‘Nee,’ zegt moeder. ‘De ka-pi-tein zegt dat het nu een zaak van het dorps-be-stuur is.

Wij moe-ten het voor hun laten. Gaan jullie maar lekker slapen’.

Een uurtje later gaat moeder ook slapen. ‘Gran Gado di mie. Waar kan die jongen zijn. Hij gaat nooit alleen het bos in. Niet-eens naar hun kost-grondje.’ Hun kostgrondje staat aan de andere kant van het dorp. Niet ver in het bos.

De tranen lopen weer langs moeders wangen.

‘Morgen komt vader thuis. Ik zal hem vragen niet meer zo ver te gaan werken. Dan kan hij elke dag voor de avond thuis zijn.

O, God waar kan die jongen zijn?'moeder denkt nog lang na.
Ein-de-lijk valt ze in slaap.

In-eens schrikt moeder wak-ker. Heeft ze wat ge-hoord? Mis-schien droomt ze. Ze legt haar hoofd weer neer. Ze luistert. Nee, het is geen droom.

Ze hoort echt stem-men. Die komen uit de richting van de ri-vier. Ze heeft nie-mand zien ver-trek-ken, dus niemand kan te-rug komen,' denkt ze. Ze luistert. Ze hoort voet-stap-pen. Ze stapt uit haar hang- mat. Ze gaat achter de deur staan. Ze luistert. Het is de stem van de kapi-tein. De mensen zijn nu dicht-bij.

Dan wordt er op de deur ge-klopt.

'Wie is daar?' Vraagt moeder.

'Ik ben het, de ka-pi-tein.'

Moeder doet de deur open.

'We hebben je man laten roepen. Kijk hij komt.'

Moeder stapt naar buiten.

Ze ziet achter de kapitein, de basja en .... Haar man.

Ze valt hem om de hals. Ze barst in tra-nen uit 'Di womi Mii' huilt ze.

Haar man stelt haar gerust. 'Het is al goed. Kijk Anomi komt ook aan. Moeder kijkt in het donker. Het is echt waar. Ze ziet Anomi.

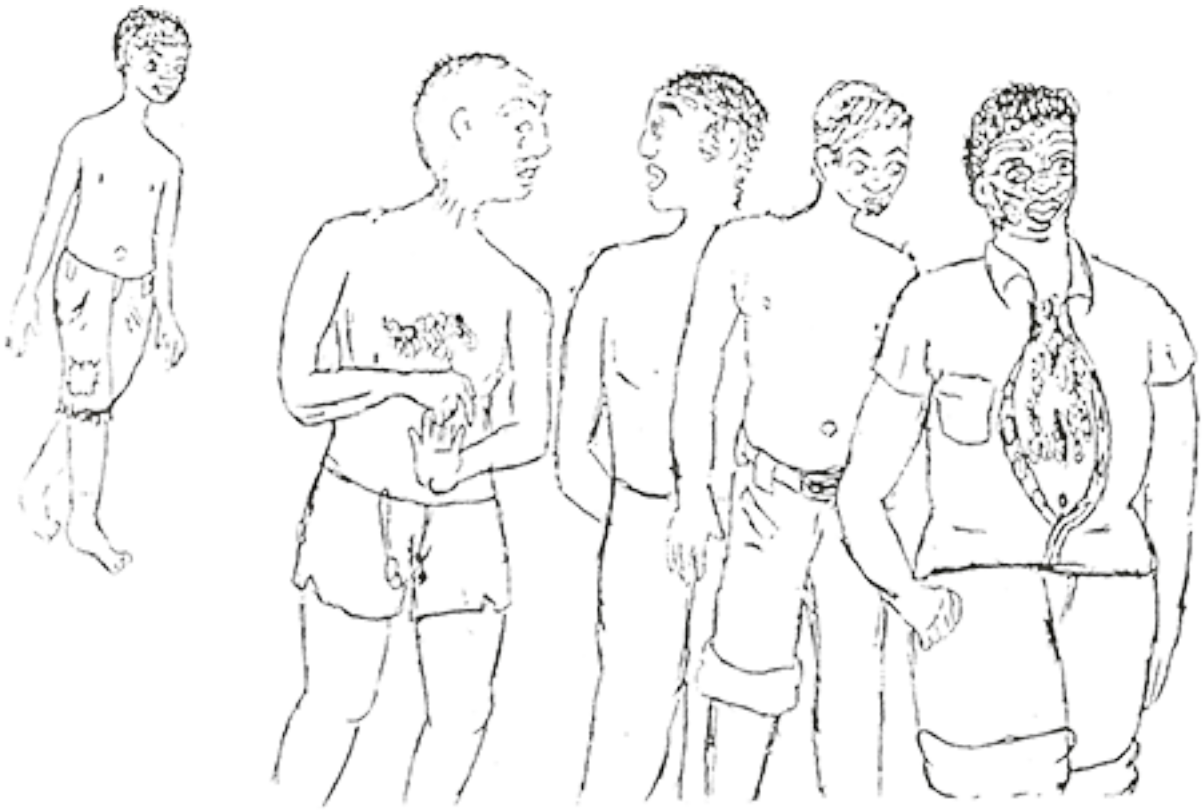

Moeder wordt erg boos. Ze schudt vader heen en weer.

‘Waarom heb je die jongen mee-ge-no-men. Je hebt me beloofd dat je het niet zou doen! Ze gilt’ Waarom heb je dat gedaan. Ik ben zo bang geweest mi fe so hipi’.

‘Nee’ zegt vader. ‘Ik heb hem niet mee-ge-no-men’.

Moeder luistert niet. ‘Maar hij is bij jou’ gilt ze.

Dan zegt de kapi-tein. ‘Vrouw, laten we zitten en pra-ten’. De meis-jes zijn wak-ker geworden. Ook de bu-ren zijn wak-ker gewor-den. Ze glu-ren uit hun deur.

Er is nooit la-waai in de nacht.

De meisjes komen naar buiten.

‘Meisjes’, roept moeder,‘haal banken binnen’.

Nu zit-ten ze onder de boom. Een paar man-nen zit-ten op de gro-te wortels van de boom.

‘Dit is een kleine kru-tu’, zegt de ka-pi-tein.

‘Omdat de vrouw het probleem naar ons heeft gebracht, daarom hebben wij deze man laten roe-pen.

Nu is de zaak al op-ge-lost want de jongen is hier. Nu moet deze man ver-tel-len,-wat er ge-beurd is’.

‘Echt waar ka-pi-tein. Ik heb die jon-gen niet meegenomen.

Toen ik ver-trok stond hij aan de oever van de ri-vier. Hij smeek-te om mee te gaan. Ik zei ‘Je moet naar school.

In de va-kan-tie mag je mee’.

Ik vertrok. In de middag kwam ik op de Dam aan.

Daar zat Anomi. Ik kon mijn ogen niet ge-lo-ven.

Omdat ik hem niet daar kon achter la-ten, heb ik hem mee ge-no-men naar het bos.

‘Soo’ zegt de de ka-pi-tein. ‘Anomi, dan moet jij nu ver-tel-len wie je daar heeft ge- bracht’.

Anomi durft niet. Hij weet dat moeder boos is.

‘Vertel het jongen’, zegt de ka-pi-tein.

‘Ik.... Ik wilde graag met papa meegaan’, stot-tert Anomi. Ik wilde niet weg-lo-pen. Ik zou alleen een beetje gaan zwem-men. Het water was zo heer-lijk.

Ik bleef zwem-men. Ik zag zoveel vissen, grote en kleine vissen en mooie bloe-men. Toen dacht ik.

Ik moet naar school. Ik keek boven het water.

Alles was anders. Ik was bij de Dam. Toen klom ik op de stenen. Ik zat een hele tijd. Ik dacht, ik heb papa niet gezien. Mis-schien is hij al in het bos. Toen zag ik vader aan-ko-men. Ik was zo blij.

Dan is het even stil.

De ka-pi-tein staat op. Hij zegt:‘Mensen, gaan jullie slapen. Zeggen jullie God dank dat alles goed ver-lo-pen is. Morgen zullen we ver-der zien’.

Vader en moeder wensen de Kapi-tein en de basja's een goe-de nacht. ‘Du mundu womii’.

Moeder om-helst Anomi.

Samen gaan ze hun huis binnen.

Het is een mooie dag. De vogels fluiten. De zon schijnt helder.

Mensen ko-men van de ri-vier. An-de-ren gaan er naar toe.

Ze groe-ten elkaar. In-eens. Wat is dat?

Dat is de pinti-dron. Ze luis-te-ren.

Ze begrij-pen het al. Ze moe-ten naar de kru-tu-oso. De ka-pi-tein wil ze wat ver-tel-len.

De mensen die nu pas naar de ri-vier gaan moeten zich haas-ten.

De kru-tu-oso is een gro-te tent. Daar ver-ga-dert de ka-pi-tein met de mensen. Straks gaan ze allen daar naar toe.

De tent is vol. Er komen steeds mensen bij.

De mensen vragen aan elkaar. ‘Wat zal de ka-pi-tein ver-tel-len?’ Anomi zit bij vader en moeder en de meisjes.

Zij weten waar-over de ka-pi-tein zal pra-ten.

Anomi schuift steeds heen en weer. Hij is een beetje bang. Moeder begrijpt het wel. Ze legt haar arm over zijn schouders. In-eens is een ieder stil. De ka-pi-tein komt aan. De he-ren gaan zit-ten.

Dan staat de basja op. Hij groet de mensen. Nu staat de ka-pi-tein op. Hij zegt:’

‘Mensen, dank je wel. Jullie hebben de pinti-dron gehoord en jullie zijn naar hier ge-ko-men. Ik zal jullie iets ver-tel-len. Op de bodem van de ri-vier is er soms werk te doen. Wij heb-ben nie-mand om dat te doen.

Wij moe-ten altijd iemand van een ander dorp vra-gen.

Nu is er pas iets vreemds ge-beurd. Anomi zal jullie dat ver-tel-len. De mensen kijken rond. Anomi schrikt.

Hij zit nog steeds. Moeder geeft hem een zachte duw.

Ze fluis-tert: ‘Jij bent een flinke vent’. Anomi loopt lang-zaam naar voren.

‘Vertel aan de mensen wat er ge-beurd is’, zegt de kapi-tein. Anomi vertelt. Hij stot-tert niet meer. Moeder is niet meer boos.

Anomi vertelt het verhaal pre-cies zo-als het gebeurd is, ‘Echt waar, ik wilde niet weg-lo-pen.

Ik wilde alleen een beetje zwem-men.

Als hij klaar is, staat de ka-pi-tein op. Hij houdt Anomi's handen vast en zegt.’ Volk, nu be-grij-pen jullie het al.

Ons dorp heeft nu een meester zwem-mer. Anomi is pas elf jaar oud. Maar over een paar ja-ren kan hij al het werk onder het water doen.

Als er een boot ge-zon-ken is of mensen ge-red moeten worden, kan hij helpen.

Ons dorp hoeft niet meer om hulp te vra-gen bij de buren.'

De mensen zijn erg blij.

'Anomi, Anomi!' Roepen ze.

De kapitein vraagt om stilte.

Anomi zegt hij: 'Nu ben jij de meester zwemmer van het dorp.

Maar ik heb een ver-zoek.

Als jij van plan bent om te gaan wan-de-len onder het water, meld je moeder al-tijd eerst.'

Het is groot feest in het dorp. De man-nen spelen op de pinti-dron's De mensen dansen ze zijn blij. Ze heb-ben nu een meesterzwemmer. Anomi begrijpt het niet zo goed. Hij gaat voet-bal-len met de jongens.

Vader en moeder zijn thuis. Ze praten over de kin-de-ren.

'Kan je geen werk vinden dichter- bij huis.

Of ander werk zodat je s'avonds thuis kan komen. De kin-de-ren worden groot. Ik kan het niet meer al-leen,' klaagt moeder.

'Goed' zegt vader, 'ik zal ander werk zoeken. Ik begrijpt het.'

Het is al laat. Ze zijn al gebaad.

'Anomi!' Roept vader 'Kom hier, jongen.

Jij bent al groot. Luister goed naar moeder en mij. Iwan, jij bent de meester zwem-mer van het dorp. Maar de meester zwem-mer moet leren lezen, schrij-ven en re-ke-nen.

Jij mag elke dag zwem-men, maar jij moet elke dag naar school.

En elke dag je huiswerk maken. Heb-ben wij een afspraak?' vraagt vader.

Anomi om-helst zijn vader en moeder.

Hij zal zijn best doen.